

Kernpraktijk 13 Leerlijnen ontwerpen

Als beginnend docent ben je veel bezig je onderwijs te ontwerpen per les of lessenserie. In feite ben je bezig met onderwijs op micro-niveau. Dit niveau wordt echter beïnvloed door grotere perspectieven op onderwijs, waaronder vraagstukken als samenhang tussen vakken, overgang van onder-naar bovenbouw, etc. In dit college beschouwen we het ontwerpen van onderwijs in grotere gehelen: wat zijn karakteristieken van leerlijnen? Waarom zijn ze belangrijk? En op welke niveaus worden ze opgebouwd? We bouwen voort op kennis uit eerdere colleges over het ontwerpen van onderwijs, leerprocessen en formatief toetsen. Het college geeft voeding aan je meesterproef waarin je een langere lessenreeks ontwerpt en verantwoordt en daarin aandacht hebt voor differentiatie en formatief evalueren.

Doelen

Je kunt in eigen woorden vertellen wat leerlijnen zijn.

Je kunt in eigen woorden vertellen waarom zowel docent als leerling er baat bij heeft om zicht te hebben op leerlijnen.

Je kunt het gebruik van leerlijnen relateren aan het begrip *constructive alignment*.

Je kunt invloeden op verschillende curriculumniveaus bedenken die richting geven aan de invulling van je lessen (en meesterproef).

Verwerking op school (en meesterproef)

Denk aan/kijk naar de kerndoelen en eindtermen voor jouw vak (die je ongetwijfeld besproken hebt bij vakdidactiek; je kunt deze ook online vinden, bijvoorbeeld op www.slo.nl en www.examenblad.nl; ook op de website <http://leerplaninbeeld.slo.nl/> vind je een overzicht voor de meeste vakken van leerlijnen havo/vwo onder- en bovenbouw). Kijk ook eens naar voorstellen voor vernieuwingen voor je vak (of het leergebied waar jouw vak bij hoort) op www.curriculum.nu. Welk doel/welke doelen of vakinhoud vind jij interessant (en passen wie weet wel bij jouw meesterproef)?

Bestudeer voor een van deze inhouden (bijv. schrijfvaardigheid bij taal, zelfregulatie bij biologie, statistiek en kansrekening bij wiskunde, geografisch onderzoek bij aardrijkskunde, etc.) de leerlijn die er voor deze inhoud bestaat. Met welke kennis en ervaring komen leerlingen het voortgezet onderwijs binnen? Hoe heeft jouw school de leerlijn naar de eindtermen voor dit onderdeel binnen je vak ingericht? Probeer dit eens specifieker te maken voor een jaarlaag. Welke aanpak is er gekozen? Kortom: hoe

komen leerlingen voor dit onderdeel in jouw school van A naar B (en evt. hoe draag jij daaraan bij in de meesterproef)?

Ga hierover ook eens in gesprek met je WPB (en sectiegenoten) en vakdidacticus.

NB: Het is handig om hier een vakonderdeel te kiezen dat ook relevant is voor jouw meesterproef (je bent dan meteen bezig met de inhoudelijke analyse). Mocht je nog geen idee hebben welk onderwerp je in de meesterproef wilt verwerken, dan kun je hier simpelweg een onderdeel van je vak kiezen waar je nieuwsgierig naar bent.

Je hoeft de uitwerking van deze opdracht hier niet in te leveren. Je kunt er gebruik van maken voor je meesterproef.

Verdiepende literatuur

Strijker, A. (2010). [Leerlijnen en vocabulaires in de praktijk – verkennende studie in opdracht van het programma ‘Stimuleren Gebruik Digitaal Leermateriaal’ \(Links to an external site.\)](#). Enschede: SLO. In dit document kun je de theorie over leerlijnen nog eens rustig nalezen.

Op de websites <https://tule.slo.nl/> (Links to an external site.) en <http://leerplaninbeeld.slo.nl/> (Links to an external site.) vind je meer informatie over doorlopende leerlijnen in het primair en voortgezet onderwijs.

Op www.examenblad.nl (Links to an external site.) vind je de eindtermen van vakken in het voortgezet onderwijs.

Overige gebruikte literatuur

Biggs, J. (1996). [Enhancing teaching through constructive alignment \(Links to an external site.\)](#). *Higher Education*, 32(3), 347-364.

Hattie, J. (2009). *Visible learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. New York: Routledge.

Heitink, M.C., Kleij, F.M. van der, Veldkamp, B.P., Schildkamp, K. & Kippers, W.B. (2016). A systematic review of prerequisites for implementing assessment for learning in classroom practice. In: *Educational Research review*, 17, 50 – 62

Strijker, A. (2010). *Leerlijnen en vocabulaires in de praktijk – verkennende studie in opdracht van het programma ‘stimuleren Gebruik Digitaal Leermateriaal’*. Enschede: SLO.

Thijs, A. & Akker, J. van den (2009). *Curriculum in development*. Enschede: SLO.

Het curriculaire spinnenweb van Van den Akker is o.a. hier te vinden: <https://slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/kunst-cultuur/leerplankader-kunstzinnige-orientatie/handreiking-schoolleiders/curriculaire-spinnenweb> (Links to an external site.)/ (Links to an external site.)
